

SIRKKA JA JOUKO RUOTSALAISEN RAHASTO

Suomen kielen hyväksi

Rahasto perustuu päätoimittaja Sirkka Ruotsalaisen, o.s. Nuormaa (1901-1995) testamenttilahjoitukseen puolisonsa Jouko (Jopi) Ruotsalaisen (1908-1979) jälkeen. Rahasto on perustettu 1995, ja se tukee suomen kielen opiskelua ja tutkimusta.

Sirkka Nuormaa syntyi toimittaja Severi Nuormaan (1865–1924, vuoteen 1906 Nyman) ja Hilja Dagmar Vendellin perheeseen Tampereella. Poliittisista syistä perhe pakeni 1903 Yhdysvaltoihin, missä isä työskenteli Eero Erkon Amerikan Kaiku -lehdessä. 1906–1909 Severi Nuormaa toimi Helsingin Sanomien päätoimittaja, kunnes Erkko palasi lehteen. Perhe muutti 1909 Turkuun, missä tytär Sirkka pääsi ylioppilaaksi 1921. Severi Nuormaa oli Turun Sanomien päätoimittaja 1919–1924.

Saksan-, englannin- ja ranskankielentaitoinen Sirkka Nuormaa pääsi 1923 ulkoministeriön palvelukseen ja kanslistiksi Tallinnaan. Perheystävä Eljas Erkko tuli 1924 hänen esimieheksi, ja Erkon mukana hän siirtyi Lontoon. Helsingin Sanomien päätoimittajaksi nousut Eljas Erkko nimitti Sirkka Nuormaan 1930 toimituksen sihteeriksi ja kääntäjäksi. Sirkka Nuormaa – keväästä 1936 Ruotsalainen – suomensi Science Servicen ja muita vaativia artikkeleita Helsingin Sanomiin ja oli vuosia ulkomaan uutisten ja sarjakuvien käännöksistä vastaava toimittaja.

Sanoma Osakeyhtiö hankki 1944 Valittujen Palojen ja 1950 Donald Duckin julkaisu-oikeudet. Valitut Palat aloitti 1945 toimitussihteerinään Sirkka Ruotsalainen. Artikkelit tulivat Tanskan pääkonttorista englannin ja tanskankielisinä, ja Ruotsalainen käänsi ne suomeksi myös ollessaan päätoimittaja 1946–1951. Hän käynnisti Aku Ankan, jonka useimmat tarinat tuotettiin Tanskassa. Lehti alkoi ilmestyä joulukuussa 1951, ja 1955 se saavutti 100 000 painoksen. Suosiota selitti se, että tarinat kirjoitettiin eurooppalaisille ja Ruotsalainen käänsi ne oivaltavasti, huumoria unohtamatta.

Sirkka ja Jopi Ruotsalainen perunannostotalkoissa. Kuva: Päivälehtien arkisto

Slangia puhuva Kalle Anka ei ollut yhtä suosittu Ruotsissa. 1966 Aku Ankan painos ylitti 200 000:n rajan. Päätoimittaja Ruotsalaisen jäätyä eläkkeelle 1968 painosmäärä jatkoi kasvuaan.

Jouko Vilho Juhani Ruotsalainen syntyi Viipurissa prokuraattori Edvard Ruotsalaisen ja Aino Maria Hoffrenin perheeseen. Hän aloitti ylioppilaana 1927 opinnot Helsingin yliopistossa ja ryhtyi 1930 maalaisliittolaisen Suomenmaan reportteriksi. Hän pääsi 1933 töihin Helsingin Sanomien kotimaan osastolle, missä yleni 1937 toimitussihteeriksi. Työura huipentui 1958–1973 Uuden Suomen toimituspäällikkönä.

Sirkka ja Jouko Ruotsalaisen avioliitto jäi lapsettomaksi. Suomen kieli oli heidän yhteinen rakkautensa, huolenaiheensa ja harrastuksensa. 1950–1960-luvuilla toimitusartikkelit ja etenkin lehtien kielellinen ilmaisu olivat ryhmätyön tuloksia. Kumpikin toivoi tulevilta lehtimiespolvilta hyvän suomen kielen vaalimista.

Osuuskunta Sigillum/Pentti Mäkelä

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.